

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2012

Marking Scheme

Slovakian

Higher Level

SLOVENSKÝ JAZYK

Hodnotiaca schéma

ČASŤ I

30 bodov

Text – Porozumenie a interpretácia

1. Vysvetlite vlastnými slovami výrazy: (5 x 1 bod)

- a) *ten, kto predpovedá, ako bude vyzerat' budúcnosť, jasnovidec*
- b) *ten, kto niečo robí len zo záľuby, nie z povolania, opak profesionála*
- c) *výstredná a momentálne obľúbená vec, ale o krátky čas sa na ňu zabudne*
- d) *človek, ktorý o niečom sníva, fantasta*
- e) *dôležitý objav alebo vynález, ktorý posunul dopredu poznanie ľudstva, zvrat*

2. Ktoré dve vízie v texte sú podľa vás najzábavnejšie a prečo? (5 bodov)

Sú to pesimistické predpovede spred niekoľkých desaťročí, napr. o krátkej existencii áut alebo o nemožnosti rýchlej cesty vlakom kvôli zaduseniu sa cestujúcich – autori týchto predpovedí neodhadli technologický pokrok a použili argumenty, ktoré sa ukázali ako zábavné až detinské. Dnes si už bez týchto dopravných prostriedkov nevieme predstaviť náš život.

3. Prečo autor tvrdí, že najoptimistickejšie vízie sú podivné? (5 bodov)

Príliš optimistické predpovede z minulosti o našej dobe sa súčasníkom môžu tiež zdať smiešne a čudné – napríklad predpoveď o úplne bezpečných autách, ktoré sa samy vyhnú nebezpečenstvu a ktoré by už mali bežne existovať. V súčasnosti také niečo ešte nepoznáme, dnes vieme, že táto predpoveď bola prehnaná a patrí skôr do sci-fi filmu. Realita je iná.

4. Hoci minulosť, prítomnosť a budúcnosť sú rozdielne, existuje medzi nimi akási podobnosť. Napíšte podľa textu, o akú podobnosť ide. (5 bodov)

Podobnosť môžeme nájsť v pohľade rôznych generácií na spoločenský a technologický vývoj. Ľudia túžia objavovať nepoznané a tieto svoje očakávania predpovedať, niekedy sa mýlia, pretože ich sny sú príliš ambiciózne, nerealizovateľné, alebo príliš pesimistické, veda a technika zvládli viac, ako si to ľudia dokázali predstaviť. Všetky generácie však svojimi víziami posúvajú dopredu horizont poznania ľudstva.

5. Autor naznačuje, že nedostatočný pokrok odovzdávaný z jednej generácie na druhú nie je nevyhnutne chybou vizionárov, ide skôr o chybu nasledujúcich generácií. Diskutujte o tomto pohľade autora v kontexte textu. (5 bodov)

Podľa autora určité očakávania ľudí smerom do budúcnosti boli opodstatnené a bolo to celkom logické. Napríklad v 60. rokoch 20. storočia, keď človek vstúpil na Mesiac, sa zdalo,

že ak vývoj pôjde naďalej takýmto tempom, naozaj o 20 - 30 rokov budú reálne ľudia cestovať do vesmíru na dovolenku. Zdá sa, akoby sa vývoj spomalil. Mnohé vízie sa ukázali príliš náročné na realizáciu či už z pohľadu financií alebo pokroku technológií. Vývoj nejde vždy rovnakým tempom, sú veľké skoky a potom dlhé obdobia, ktoré vyzerajú ako stagnácia. Ak sa má naplniť predpoveď o dovolenkových letoch do vesmíru, dôležitým predpokladom je objavenie nového zdroja energie, ak sa to podarí, vývoj môže prudko akcelerovať. Schopnosť generácií ľudí realizovať vízie závisí aj od ekonomických podmienok vo svete, mnohé regionálne konflikty a nepokoje znižujú šancu koncentrovať všetky prostriedky na vedeckotechnický pokrok.

6. Prečo autor povedal: „ešte nie je koniec sveta a tie lepšie časy nás len čakajú“? Komentujte a uveďte aj váš vlastný pohľad na túto otázku. (5 bodov)

Vízie podľa autora vznikajú aj preto, aby ľuďom ukazovali cestu do budúcnosti, aby ich potešili a podporovali ich snívanie. Totiž len také vízie, ktoré sa súčasníkom zdajú úplne nepravdepodobné, posúvajú ľudstvo dopredu. Ak by sme si nekládli vyššie ciele, ak by človek nebol neustále konfrontovaný s novými a náročnejšími výzvami, tak by sa jeho pokrok mohol zastaviť. Je to ako v športe, ak nemáte pred sebou stále náročnejšie méty a ciele, začnete stagnovať a váš progres sa zastaví. Nové, často aj nepravdepodobné a nereálne vízie teda otvárajú ľuďom ďalšie horizonty a podporujú v nich nádej na lepšiu budúcnosť.

Poznámka: V 1. a 2. časti budú pri hodnotení brané do úvahy nasledovné kritériá:

1. **Zrozumiteľnosť odpovedí** – kandidát porozumel otázkam a dokáže na ne odpovedať – 30 %
2. **Ucelenosť odpovede** – kandidát zvolil vhodné výrazy a tvorí svoju odpoveď požadovaným spôsobom – 30%
3. **Ovládanie jazyka** – kandidát preukázal dostatočné znalosti z jazyka, v ktorom je schopný sformulovať svoje myšlienky zrozumiteľne a ucelene – 30%
4. **Zručnosti** – gramatika, pravopis – 10%

ČASŤ II

30 bodov

Napíšte **komentár** týchto viet (najmenej 100 slov):

Predstavme si novodobého Nostradama spomínaného autorom v texte, ktorý hovorí: „Vidím obrovskú nástenu, kde stámilióny ľudí budú písať, čo mali na raňajky“ alebo „budú existovať dotykové zariadenia, ktoré budú ľudia hladkať v baroch, len aby sa, preboha, nemuseli rozprávať s kamarátmi“.

- je to obraz našej doby – sociálne siete ako facebook, twitter a iné sú populárne a vytvárajú niekedy iba virtuálne vzťahy
- ak nie si na sociálnej sieti, nie si nikde
- cez sociálne siete ľudia medzi sebou komunikujú ľahšie ako v skutočnosti
- v dnešnom globalizovanom svete je to praktická forma komunikácie

- na svoje nástenky zverejňujú o sebe rôzne informácie – dôležité, ale aj úplne banálne a nepodstatné, ako napríklad to, čo mali na raňajky
- zo zmysluplnej komunikácie sa často stáva táranie
- ľudia majú niekoľko stoviek priateľov v zozname, ale koľko z nich je skutočných priateľov v živote
- sociálne siete nemôžu nahradiť skutočné vzťahy
- táto forma umožňuje komunikovať naraz s viacerými ľuďmi
- dotykové zariadenia sú napríklad mobily, smartphony, tablety
- na jednej strane je pohodlné telefonovať si s priateľmi kdekoľvek, kedykoľvek
- ísť za nimi si vyžaduje čas, ale priamy kontakt je základom budovania vzťahu
- treba nájsť rozumný kompromis

Komentár obsahujúci najmenej 100 slov, ktorý jasne preukáže porozumenie textu v podstatných bodoch.

ČASŤ III

40 bodov

Napíšte **esej** (asi 300 slov) na jednu z dvoch nasledovných tém:

1. téma:

Ľudstvo závisí viac, ako si myslí, od svojich snov

alebo

2. téma:

V našej modernej spoločnosti je všetko zamerané na tu a teraz

Zrozumiteľne napísaná slohová práca obsahujúca najmenej 300 slov, zodpovedajúca téme s ucelenou štruktúrou, zrozumiteľne sformulovanými myšlienkami a vytvárajúca súvislý celok.

